

Brussel, 3.7.2014
COM(2014) 444 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

over de uitvoering van Besluit nr. 1297/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende een programma tot modernisering van de Europese bedrijfs- en handelsstatistiek (MEETS)

1. INLEIDING

Dit is het vierde verslag, en tevens eindverslag, over de uitvoering van het programma tot modernisering van de Europese bedrijfs- en handelsstatistiek (MEETS).

In het besluit¹ waarbij het programma in december 2008 in gang werd gezet, werd gesteld dat de Commissie "[u]iterlijk op 31 december 2010 en vervolgens jaarlijks tot 2013 [...] bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in[dient] over de uitvoering van het MEETS-programma". Het stelde verder dat "[u]iterlijk op 31 juli 2014 [...] de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een eindverslag in[dient] over de uitvoering van het MEETS-programma. In dit verslag wordt beoordeeld welke voordelen de acties voor de Gemeenschap, de lidstaten en de verstrekkers en gebruikers van statistische informatie hebben opgeleverd in verhouding tot de door de Gemeenschap gemaakte kosten, om vast te stellen welke gebieden voor verbetering vatbaar zijn."

Tot nu toe zijn er al drie verslagen gepubliceerd, die betrekking hadden op de jaarlijkse werkprogramma's 2009 en 2010, 2011 en 2012. Dit verslag biedt een definitieve beoordeling van de uitvoering van het MEETS-programma. Meer gedetailleerde informatie betreffende alle resultaten van het MEETS-programma is beschikbaar in de speciale sectie "Statistics explained" op de website van Eurostat².

Alle MEETS-activiteiten zijn uitgevoerd in overeenstemming met de strategie die is voorzien in de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad van 10 augustus 2009 over de productiemethode voor EU-statistieken: een visie voor de komende tien jaar³.

Het MEETS-programma was ontworpen om de volgende vier hoofddoelstellingen te verwezenlijken, die elk verschillende projecten omvatten:

- 1) **'Prioriteiten opnieuw bezien en doelreeksen van indicatoren ontwikkelen voor nieuwe gebieden'** -- in kaart brengen en besluiten welke nieuwe gebieden beschreven moeten worden, alsook opnieuw beoordelen van de oude vereisten.
- 2) **'Bereiken van een gestroomlijnd kader voor statistieken over het bedrijfsleven'** -- integratie van verschillende gebieden van handelsstatistieken, inclusief de afstemming van wet- en regelgeving, de harmonisatie van methodieken, koppeling en harmonisering van statistische classificaties en ondernemingsregisters met verwante bronnen, opname van multinationale groepen en hun gegevensbestanden.
- 3) **'Toepassen van een efficiëntere methode voor de productie van bedrijfs- en handelsstatistieken'** -- efficiënter gebruik van bestaande gegevens door de verzamelde gegevens te integreren in één enkel systeem of door middel van de koppeling van

¹ Aldus artikel 6 van Besluit nr. 1297/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende een programma tot modernisering van de Europese bedrijfs- en handelsstatistiek (MEETS).

² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

³ COM(2009) 404.

microgegevens, meer gebruik van administratieve gegevens en benutting van geharmoniseerde standaarden voor jaarrekeningen.

(4) ‘**Moderniseren van Intrastat**’ -- verbetering van het vereenvoudigde Intrastat-systeem door harmonisatie van methodieken, een verbeterd gebruik van administratieve gegevens en verbeteringen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie (ICT)⁴.

2. TENUITVOERLEGGING VAN DOELSTELLINGEN EN ACTIES 2009-2013

2.1 Participatiegraad en financiering

Tegen het einde van 2013 waren de meeste projecten afgerond en de meeste afleverbare producten ingediend. Gedurende de periode 2009-2013 verstreekte het MEETS-programma 42,5 miljoen EUR aan financiering ter ondersteuning van ontwikkelingsactiviteiten op diverse bedrijfs- en handelsgerelateerde statistische gebieden. De uitvoeringsgraad van de operationele kredieten van MEETS in deze periode was 87 %⁵.

De samenwerkingsnetwerken binnen het ESS, de Europees Statistisch Systeem-netwerken (ESSnets), waren een belangrijk middel voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het programma. ESSnets zijn een manier om nieuwe projecten te ontwikkelen, waarbij een aantal in een specifiek gebied geïnteresseerde ESS-leden actief samenwerken bij de uitvoering van gemeenschappelijke taken en de resultaten vervolgens verspreiden onder de niet-deelnemende leden. Deze werkwijze heeft diverse voordelen, zoals de benutting van synergieën, kostenbesparing en het delen van goede praktijken, en leidt tot de ontwikkeling van specifieke acties waarbij het ESS als geheel baat heeft. Tijdens de vijf jaar die het programma duurde, namen in totaal 23 van de 32 ESS-leden deel aan tenminste één door MEETS gefinancierd netwerk.

Verder werd financiering verstrekt voor individuele subsidieovereenkomsten met nationale bureaus voor de statistiek en voor een aantal externe onderzoeken, die door onafhankelijke dienstverleners werden uitgevoerd. Andere projecten zonder specifieke financiering werden door Eurostat en de nationale bureaus voor de statistiek voorbereid. Ter bevordering van de uitvoering van het programma werd er ook financiering beschikbaar gesteld voor technische en administratieve ondersteuning, zoals het organiseren van workshops en taakgroepen bestaande uit nationale deskundigen. In totaal werden er 93 jaarlijkse acties gefinancierd. Subsidies, die hetzij via ESSnets, hetzij op individuele basis werden verleend, waren het meest gebruikte instrument voor de financiering van acties (circa 90 % van de operationele kredieten). Tegen het einde van 2013 hadden 28 van de 32 leden van het ESS geparticipeerd in ten minste één van de individuele subsidies van het MEETS-programma.

⁴ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

⁵ Inclusief interne kredietoverschrijvingen. Eurostat wees in haar jaarlijkse activiteitenverslag over 2010 op een uitzondering betreffende het gebruik van de MEETS-kredieten in de begroting van 2010. Met deze uitzondering werd rekening gehouden bij de berekening van de uitvoeringsgraad van de operationele kredieten van MEETS tijdens de eerste twee jaar.

2.2. Doelstelling 1: Prioriteiten opnieuw bezien en doelreeksen van indicatoren ontwikkelen voor nieuwe gebieden

Identificatie van minder belangrijke gebieden

In 2009 werd opdracht gegeven voor een extern onderzoek voor de evaluatie van de wet- en regelgeving op statistisch gebied waarvan was geconstateerd dat deze aan herziening toe was. Het onderzoek liet zien dat er een aanzienlijke mate van samenhang bestond tussen de begrippen en definities op nauw verwante gebieden, maar signaleerde ook een aantal potentiële zelfstandige projecten en een aantal inconsistenties.

Deze resultaten vormden de basis voor het werk van het "ESSnet inzake de consistentie van begrippen en methoden van bedrijfs- en handelsstatistieken" (doelstelling 2).

In 2010 stelde het ESS-comité een nieuwe strategische benadering vast. Tijdens de jaarlijkse strategische beoordeling van de prioriteiten van Eurostat werden gebieden van minder belang binnen de bedrijfs- en handelsstatistieken vastgesteld. De actie "Identificatie van minder belangrijke gebieden" werd derhalve geschrapt uit het toepassingsgebied van het MEETS-programma. In het kader van een bredere discussie over de zogenoemde negatieve prioriteiten binnen het ESS leidde de beoordeling van 2010 tot een stroomlijning van het MEETS-programma en tot de samenvoeging van diverse acties.

Ontwikkeling van nieuwe gebieden (ondernemingsgroepen, globalisering, ondernemerschap)

Een aantal onderzoeken die aan het begin van het MEETS-programma in gang werden gezet, leidden tot aanbevelingen over hoe statistische gegevens betreffende ondernemingsgroepen en economische globalisatie het beste kunnen worden verzameld.

Na de stroomlijning van MEETS werden verdere methodologische activiteiten ondernomen en werd een proefproject voor gegevensverzameling georganiseerd door het "ESSnet inzake de profilering van grote en complexe multinationale ondernemingsgroepen" en het "ESSnet inzake het meten van mondiale waardeketens".

In samenwerking met de OESO werd het gezamenlijke programma van ondernemerschapsindicatoren (EIP) ontwikkeld om het beleid inzake ondernemerschap te onderbouwen met indicatoren voor de beschrijving van gebieden als "toegang tot financiering", "onderzoek en ontwikkeling", "innovatie en technologie", "capaciteiten/vaardigheden" en "ondernemerscultuur".

Aan de opname van verplichte indicatoren voor snelgroeïende innovatieve ondernemingen in het wettelijk kader voor werkgeversdemografie wordt momenteel gewerkt.

2.3. Doelstelling 2: Bereiken van een gestroomlijnd kader voor statistieken over het bedrijfsleven

Integreren van begrippen en methoden binnen het rechtskader

Bedrijfsstatistieken worden samengesteld overeenkomstig de Uniewetgeving, die zich in de loop van de jaren heeft ontwikkeld en niet noodzakelijkerwijs samenhangend in termen van

begrippen, toepassingsgebied, definities, methodologie enz. Het ESSnet inzake consistentie heeft het potentiële gebrek aan samenhang geanalyseerd van de begrippen en methoden die worden gebruikt bij het opstellen van bedrijfs- en handelsstatistieken.

Het ESSnet stelde herziene ontwerpdefinities voor van de statistische eenheden "onderneming", "ondernemingsgroep", "economische activiteit" en "economische activiteit op lokaal niveau" samen met gebruiksregels en een gegevensmodel om een eenvormige toepassing te bevorderen. Een taakgroep inzake statistische eenheden, die in 2013 door Eurostat werd opgezet, legt momenteel de laatste hand aan de voorstellen.

Daarnaast zijn Eurostat en de lidstaten begonnen met een onderzoek naar de effecten van de toepassing van de herziene definitie van ondernemingen op de bedrijfsstatistieken. In 2014 en de jaren daarna zullen de effecten van de herziene definities en methodologie verder worden getest, met als doel deze in te voeren als de test positieve resultaten oplevert.

Verdere resultaten van dit ESSnet zijn aanbevelingen voor de vergelijkbare toepassing op alle statistische gebieden van een methode voor de indeling van statistische eenheden en voor vergelijkbare uitsplitsing daarvan, alsook een methodologie voor kaderpopulaties in bedrijfsstatistieken. Daarnaast verschaft het ESSnet aanbevelingen voor een systeem van variabelen dat gebruikmaakt van een consistente en gestandaardiseerde terminologie, en gemeenschappelijke definities voor alle gebieden, inclusief toelichtingen.

De resultaten zullen worden gebruikt voor de kaderverordening voor de integratie van bedrijfsstatistieken, die de bestaande wetgeving zal vereenvoudigen en harmoniseren.

Ontwikkeling van statistieken over ondernemingsgroepen

Het doel van het EuroGroups Register (EGR)⁶ was om consistente, gecoördineerde onderzoekskaders voor het produceren van hoogwaardige statistieken met betrekking tot globalisering te bieden, met name betreffende statistieken inzake buitenlandse filialen en statistieken inzake directe buitenlandse investeringen.

In 2009 creëerde het ESSnet inzake EGR-methoden EGR-versie 1.0, alsook het organisatorische netwerk voor gegevensuitwisseling tussen Eurostat en de ESS-leden. De jaarlijkse kaderpopulatie die door het EGR wordt geproduceerd, werd uitgebreid van de grootste 5 000 multinationale ondernemingsgroepen met een belang in de Unie in 2009 en 2010 naar 10 000 multinationale ondernemingsgroepen in 2011. In 2012 werd EGR 1.0 gedeeltelijk vernieuwd met versie 2.0, waardoor de doelmatigheid, de tijdige beschikbaarheid en de samenhang van de output werd verbeterd. De nationale centrale banken werden in 2012 op het systeem aangesloten. Voor EGR 2.0 moeten gebruikers en producenten beschikken over toegang op afstand tot het ESS; het moet derhalve in een beveiligde omgeving draaien. Als gevolg van vertragingen bij het project "Beveiligde infrastructuur voor vertrouwelijke

⁶ De wettelijke grondslag hiervoor werd gelegd door Verordening (EG) nr. 177/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 20 februari 2008 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor ondernemingsregisters voor statistische doeleinden en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2186/93 van de Raad. PB L 61, 5.3.2008, blz. 6.

gegevens toegang" (SICON) was EGR 2.0 in 2013 niet volledig operationeel, hoewel de methodologische ontwikkeling was afgerond.

Op nationaal niveau werd de invoering van het EGR gefinancierd door individuele subsidieovereenkomsten.

Het ESSnet inzake de profilering van grote en complexe multinationale ondernemingsgroepen ontwikkelde een methodologie en richtsnoeren. Het ESSnet betrok ook ESS-leden die niet deelnamen aan het ESSnet bij het testen van de werkmethode voor het profileringsmodel en bood hen voor dit doel trainingen en bijstand. Eurostat werkt aan de ontwikkeling van een interactief profileringsinstrument (Interactive Profiling Tool) om de uitwisseling van gegevens tussen de ESS-leden te vergemakkelijken, onder inachtneming van de vertrouwelijkheidsvoorschriften. Het ESSnet werkte nauw samen met het ESSnet inzake consistentie bij de ontwikkeling van de herziene definities van de onderneming en de gebruiksregels.

Verrichten van communautaire enquêtes om de lasten voor ondernemingen te beperken

EU-steekproefschema's zijn erop gericht betrouwbare EU-aggregaten te leveren die gebaseerd zijn op een steekproef van een aantal lidstaten in het geval van statistische gegevens waarbij een EU-aggregaat voldoende is om in de gebruikersbehoeften te voorzien. Bepaalde methodieken voor het gebruik van EU-steekproefschema's werden ontwikkeld voor specifieke bedrijfsstatistieken zoals die betreffende ruimtegerelateerde activiteiten, inclusief bijvoorbeeld ruimtevervoer, structurele bedrijfsstatistieken voor ondernemingen met 250-499 werknemers, statistieken van buitenlandse filialen in het buitenland, ICT-investeringen en -uitgaven, en culturele statistieken. Een proefproject voor gegevensverzameling betreffende ruimtegerelateerde activiteiten en structurele bedrijfsstatistieken voor ondernemingen van 250-499 werknemers, dat bedoeld was om de methodologie te testen en te evalueren, moest worden geannuleerd vanwege de beperkte reacties op de oproep tot het indienen van voorstellen.

2.4 Doelstelling 3: Toepassen van een efficiëntere methode voor de productie van bedrijfs- en handelsstatistieken

Beter benutten van gegevens die in het statistisch systeem al beschikbaar zijn, inclusief de mogelijkheid van schattingen

De werkzaamheden inzake "gegevensopslag en gegevenskoppeling bij de productie van bedrijfsstatistieken" werden verricht door een ESSnet dat in 2010 werd opgezet. Het ESSnet stelde eerst de huidige stand van zaken en de toekomstige behoeften bij de ESS-leden vast op het gebied van geïntegreerde bedrijfsgegevenssystemen.

Het werkprogramma richtte zich op het creëren van een reeks richtsnoeren, modellen en aanbevelingen voor het bouwen van een statistische gegevensopslagplaats. Dit leidde onder meer tot een algemeen ontwerp dat de processen en metagegevens specificeerde en een zeker inzicht bood in de methodologische aspecten. De complete resultaten werden gepresenteerd in een handboek dat gebruikers ondersteuning beoogt te bieden tijdens het volledige proces voor het opzetten van een statistische gegevensopslagplaats. Aangezien het ontwikkelen van

geïntegreerde systemen veel tijd kost en de ESS-leden ook na de beëindiging van het MEETS-programma van elkaars ervaring moeten kunnen blijven profiteren, hebben Eurostat en het ESSnet een kenniscentrum voor gegevensopslag gecreëerd.

In 2009 maakte het project betreffende de koppeling van handels- en bedrijfsstatistieken gebruik van een extern onderzoek om het methodologische kader te ontwikkelen voor het produceren van statistische indicatoren inzake externe handel, gemeten naar bedrijfseigenschappen. De uitvoerbaarheid van een proefproject voor gegevensverzameling werd ook getest. In 2013 werd door de ESS-leden een uitgebreide reeks indicatoren ontwikkeld en samengesteld op basis van handels- en bedrijfsgegevens op microniveau. Het plan is om de nieuwe indicatoren op te nemen in de TEC-databank (trade by enterprise; handel naar bedrijfskenmerken). Er werd een handleiding beschikbaar gesteld voor de productie van statistieken inzake internationale handel, gemeten naar bedrijfseigenschappen, op basis van de koppeling tussen handelsgegevens en de gegevens van ondernemingsregisters. Ook werd een eerste reeks indicatoren voor handel gemeten naar bedrijfseigenschappen ontwikkeld voor de dienstensector.

In 2009 en 2010 werd er een aanpak ontwikkeld voor het koppelen van microgegevens inzake internationale sourcing om een voorlopige analyse te kunnen uitvoeren van de economische effecten van internationale sourcing. Op basis van de resultaten van deze acties werd in 2011 het "ESSnet inzake het meten van mondiale waardeketens" opgezet. Het ESSnet ontwikkelde verder een aangepaste enquête inzake internationale sourcing en paste deze toe, waarna onderzoek werd gedaan door de koppeling van microgegevens op basis van bestaande statistische gegevens (structurele bedrijfsstatistieken, buitenlandse handel, statistieken inzake buitenlandse filialen).

Het ESSnet creëerde ook een methodologie voor de koppeling van reeksen microgegevens die gebruikt kan worden bij de analyse van de effecten op ondernemingen van internationaal gefragmenteerde productieketens, onder meer op economische prestaties, werkgelegenheid en de internationale goederenhandel. Het ESSnet ontwikkelde ook een reeks indicatoren betreffende economische globalisering. Zodra deze zijn ingevoerd, kunnen zij beleidsmakers helpen beter gefundeerde beslissingen te nemen en de globalisering/internationalisering van de economieën bij te houden. De resultaten omvatten ook een publicatie betreffende de ontwikkeling van een meetkader voor economische globalisering⁷.

Het project inzake de koppeling van gegevens over ICT-gebruik, innovatie, structurele bedrijfsstatistieken en ondernemingsregisters werd tussen 2011 en 2013 uitgevoerd. De voornaamste resultaten hiervan zijn:

- de creatie van een infrastructuur voor gespreide analyse van microgegevens;
- de productie van metagegevens voor opslagdoeleinden;
- de productie van gekoppelde microgegevens op nationaal niveau;

⁷ Eurostat, Sturgeon, Timothy J.: Global Value Chains and Economic Globalisation — Towards a new measurement framework. Luxemburg 2013.

- een analyse van onderwerpen betreffende zeven prioritaire gebieden van de digitale agenda voor Europa;
- de productie van gegevens op sectorniveau betreffende meerdere landen en tijdvakken;
- een onderzoek naar enquêteringsmethoden om de kwaliteit van gekoppelde gegevensreeksen te verbeteren; en
- een protocol betreffende de toegang tot gedeeltelijk vertrouwelijke gegevens.

De nieuwe aanpak maakt het mogelijk indicatoren te creëren die vergelijkbaar zijn tussen landen, met een duidelijk controlespoor naar de brongegevens, maar maakt ook gegevensproductie mogelijk. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om de prestatieverschillen in ICT-gebruik tussen landen en sectoren te analyseren. De op microniveau geaggregeerde gegevensreeksen, resultaat van het proces van gegevenskoppeling en de analyse van de gekoppelde gegevensreeksen, zullen voor onderzoeksdoeleinden beschikbaar worden gesteld via het Safe Centre van Eurostat. De resultaten op het gebied van onderzoeksstrategieën werden gebruikt als input voor de afstemming en harmonisatie van bedrijfsstatistieken in verband met de kaderverordening voor de integratie van bedrijfsstatistieken.

Het ESSnet inzake "methodiek voor moderne bedrijfsstatistiek (optimale steekproeven, ramingen op basis van modellen, gegevensintegratie)", dat in 2010 werd opgezet, leverde methodologische richtsnoeren om de modernisering en integratie van ESS-bedrijfsstatistieken te ondersteunen. Naast de methodologische ontwikkelingen betreffende specifieke productiefasen (ontwerp, gegevensverzameling en schatting), biedt het project in een elektronisch handboek een overzicht van de methodieken voor bedrijfsstatistieken. Dit handboek vormt zowel een naslagwerk als een opleidingshandboek. Het zal mogelijk worden bijgehouden door een kenniscentrum. Hierover is echter nog geen besluit genomen.

Betere benutting van gegevens die in de economie al beschikbaar zijn

Het ESSnet inzake het gebruik van administratieve gegevens en gegevens uit jaarrekeningen, dat in 2009 is opgezet, heeft praktische kwesties met betrekking tot het gebruik van deze gegevens voor bedrijfsstatistische doeleinden onderzocht. De voornaamste resultaten hiervan zijn:

- een overzicht van van nationale praktijken inzake het gebruik van administratieve gegevens;
- de beschrijving van de gehanteerde methoden om incomplete gegevenssets te schatten bij het gebruik van administratieve gegevens voor kortetermijnstatistieken; en
- de productie van een lijst met indicatoren ter beoordeling van de kwaliteit van bedrijfsstatistieken op basis van administratieve gegevens.

Het ESSnet verstrekte ook informatie over de koppeling van statistische kenmerken aan de internationale standaard voor jaarrekeningen (IAS)/internationale standaarden voor financiële verslaglegging (IFRS) en de EU-richtlijnen inzake financiële verslaglegging.

ICT-toepassingen en internet leveren enorme hoeveelheden gegevens op die mogelijk gebruikt kunnen worden als statistische gegevens. In 2013 startte Eurostat een project om de haalbaarheid te beoordelen van het gebruik van moderne technologieën en indicatoren voor het verzamelen van hoogwaardige statistieken uit niet-traditionele bronnen zoals internet en andere "big data"-bronnen. De ervaringen hiermee werden samengevat in een voorlopig handboek, dat kan worden gebruikt door de nationale bureaus voor de statistiek. Ook werden opslagplaatsen van "big data" in kaart gebracht en werd het potentieel onderzocht om deze te gebruiken voor officiële statistieken. Hierbij werd ook onderhandeld met de eigenaars van "big data" over de voorwaarden van het gebruik van deze gegevens door de nationale bureaus voor de statistiek en werden criteria ontwikkeld voor de beoordeling van de vereiste kwaliteit. De resultaten van dit project zullen worden benut voor een breder initiatief van het ESS betreffende "Big Data en officiële statistieken"⁸.

Ontwikkelen van instrumenten voor een efficiëntere gegevensextractie, -doorgifte en -verwerking

Een aantal nationale bureaus voor de statistiek kreeg steun voor de invoering van systemen voor online gegevensverzameling en elektronische vragenlijsten, omzettingstabellen van GAAP (algemeen aanvaarde boekhoudkundige beginselen) naar statistische kenmerken, alsook naar XBRL (Extensible Business Reporting Language). Het project ter verbetering van de douanegegevens in de externe handelsstatistiek (Extrastat) hielp ESS-leden om hun gegevensverzamelingsystemen aan te passen aan de nieuwe douanesystemen zoals voorgeschreven door de douanewetgeving.

2.5 Doelstelling 4: Moderniseren van Intrastat

Harmoniseren van methoden om de kwaliteit te verbeteren in een vereenvoudigd Intrastat

Het project inzake harmoniseringsmethoden ter verbetering van de kwaliteit van handelsstatistieken binnen de EU was het resultaat van een stroomlijningsinitiatief waarbij twee projecten, te weten het project betreffende verbetering van de gegevenskwaliteit binnen het vereenvoudigde Intrastat-systeem en het project betreffende vermindering van de ongelijkheden binnen Intrastat, werden samengevoegd. Tussen 2009 en 2013 werden richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging van de Intrastat- en Extrastat-wetgeving ontwikkeld om de toepassing van geharmoniseerde en wenselijke praktijken te bevorderen.

Een aantal lidstaten ontvingen subsidies om deze methoden en praktijken ter verbetering van de kwaliteit van de intra-EU-handelsstatistieken in te voeren. De werkzaamheden ter beperking van de asymmetrieën op detail- en geaggregeerd niveau werden tussen 2009 en 2012 voortgezet door EU-brede gelijkenschakelingsrondes te houden. In 2013 werden de

⁸ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/about_ess/statistical_committees/dgins.

resultaten beoordeeld alvorens verdere stappen te ondernemen. Een aantal lidstaten ontvingen subsidies om bilaterale of multilaterale gelijkenschakelingsstudies uit te voeren.

Betere benutting van administratieve gegevens

Tussen 2009 en 2013 werd ook financiële steun verleend ter bevordering van het gebruik van administratieve gegevens door de lidstaten bij de productie van intra-EU-handelsstatistieken. Het doel van deze steun was het verlichten van de responslast en het verbeteren van de kwaliteit van intra-EU-handelsstatistieken. De werkzaamheden concentreerden zich op een beter gebruik van administratieve gegevens — btw (bruto toegevoegde waarde) en VIES (Value Added Tax Information Exchange; systeem voor de uitwisseling van btw-informatie) — in diverse fasen van de verzameling en samenstelling van Intrastat-gegevens.

Verder werden de mogelijkheden onderzocht om andere bestaande administratieve gegevens te gebruiken met betrekking tot specifieke transacties, zoals de handel in schepen en luchtvaartuigen of in gas en elektriciteit. Met cofinanciering op basis van subsidieovereenkomsten slaagden tien lidstaten erin instrumenten en methoden in te voeren voor een beter gebruik van administratieve gegevens en waren zij in staat de administratieve lasten voor de leveranciers van statistische informatie te verlichten, alsook om de kwaliteit van de gegevens te verbeteren.

Verbetering en vergemakkelijking van de gegevensuitwisseling binnen Intrastat

De projecten voor de ontwikkeling van hulpmiddelen en methoden voor gegevensuitwisseling binnen Intrastat voor ESS-leden, die tussen 2009 en 2012 gefinancierd werden met subsidies en contracten, hebben geleid tot een toegenomen gebruik van elektronische technologieën voor de uitwisseling, validatie en primaire verzameling van gegevens door middel van geautomatiseerde, veilige processen op nationaal en EU-niveau. De nationale systemen voor de verzameling en productie van gegevens werden verbeterd en geoptimaliseerd.

3. CONCLUSIE

Het MEETS-besluit beschrijft de acties die tijdens de duur van vijf jaar van het MEETS-programma moeten worden gefinancierd. Een relatief groot aantal initiatieven had tijdens de eerste twee jaar van het programma kunnen worden ondernomen. Er was echter sprake van bezuinigingen en een gebrek aan personele middelen bij de nationale bureaus voor de statistiek.

Dit betekende dat het programma moest worden gestroomlijnd door bepaalde activiteiten samen te voegen en/of zich te concentreren op de zes hoofdgebieden die door de ESSnets worden bestreken: consistentie van concepten en methoden, EGR, profilering van grote en complexe multinationale ondernemingsgroepen, koppeling van microgegevens en gegevensopslag bij statistische productie, methodologie voor bedrijfsstatistieken, en gebruik van administratieve gegevens en gegevens uit jaarrekeningen.

Tegen het einde van 2013 hadden deze ESSnets een indrukwekkende hoeveelheid werk verricht op gebieden als EGR-methodologie, profilering, gebruik van administratieve gegevens, consistentie van wet- en regelgeving, gegevensopslag en initiatieven voor

gegevenskoppeling. De belangrijkste resultaten zijn methodologische aanbevelingen voor een grote verscheidenheid aan bedrijfs- en handelsstatistieken. Deze aanbevelingen zijn bedoeld om de integratie van gegevensreeksen te vergemakkelijken en kunnen wellicht, indien toegepast, de statistische lasten voor bedrijven verlichten.

Parallel hieraan werd een aanzienlijk aantal individuele subsidies gebruikt om het werk van de ESS-leden te ondersteunen op gebieden als EGR, de koppeling van microgegevens, het gebruik van administratieve gegevens, de vergemakkelijking van de gegevensoverdracht van bedrijven naar de nationale bureaus voor de statistiek, en een beter gebruik van administratieve gegevens en de ontwikkeling van hulpmiddelen en methoden voor gegevensuitwisseling in Intrastat.

Er werd een beperkt aantal contracten toegekend voor het inkopen van diensten met betrekking tot betere systemen voor gegevensuitwisseling in Intrastat, de invoering en het testen van profilering, en de ontwikkeling van EU-steekproefschema's voor de productie van EU-aggregaten.

Zowel de subsidies als de contracten droegen bij aan de resultaten van de ESSnets, hoofdzakelijk betreft de uitwerking van de methodologie of het testen van de uitvoerbaarheid betreft. Zij hebben bovendien geleid tot verbeteringen op de genoemde gebieden op nationaal niveau.

De voordelen van het MEETS-programma voor de Unie, de lidstaten, leveranciers en gebruikers van de betreffende statistieken zijn moeilijk te kwantificeren, aangezien de resultaten van de gepleegde investeringen slechts in de loop der tijd duidelijk zullen worden. De meeste acties waren direct of indirect gericht op verbetering van de efficiëntie bij de productie van bedrijfsstatistieken, bijvoorbeeld door de bevordering van integratie, de vernieuwing van essentiële productieprocessen en kennisoverdracht binnen het ESS. Een verbetering van de efficiëntie zal leiden tot een verlichting van de administratieve lasten voor ondernemingen. Dit dient te gebeuren in overeenstemming met de voortdurende inspanningen van de Commissie tot verbetering van de Uniewetgeving ter stimulering van de verdere groei van de economie van de Unie⁹. Het MEETS-programma maakte in dit verband deel uit van de bijdrage van de statistische gemeenschap.

Zonder het MEETS-programma zouden sommige lidstaten op ongecoördineerde wijze begrotingsmiddelen hebben geïnvesteerd in de modernisering van de bedrijfs- en handelsstatistieken. Dit zou tot resultaten hebben geleid die niet te vergelijken zijn met die in andere EU-lidstaten, waardoor samenvoeging tot EU-aggregaten problematisch was geworden. Sommige lidstaten zouden niet de gepaste maatregelen hebben genomen en zouden achter zijn gebleven bij ontwikkelingen op gebieden als de globalisering, en zouden op de Europese foto hebben ontbroken. Sommige lidstaten zouden dubbel werk hebben gericht door vergelijkbare stappen te ondernemen en fouten te herhalen.

De marginale kosten van de toepassing van benaderingen voor de succesvolle modernisering van de systemen voor bedrijfs- en handelsstatistieken van een aantal lidstaten zijn wellicht

⁹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/index_en.htm.

veel lager dan de kosten van de ontwikkeling van geheel nieuwe systemen. Ongecoördineerde inspanningen zouden hebben geleid tot een situatie waarin potentiële besparingen niet zouden kunnen worden verwezenlijkt.

Het doel van het MEETS-programma was niet alleen de responslast te verminderen, maar ook om de mogelijkheden te onderzoeken om nieuwe statistische productieprocessen en nieuwe statistische informatie te creëren, om zo nuttig te blijven voor gebruikers. Door nieuwe informatievereisten zou de responslast voor bepaalde sectoren kunnen toenemen. De herstructurering van statistische activiteiten en processen vergt bovendien aanvullende inspanningen en investeringen.

Teneinde de mogelijkheden om de Unie te voorzien van betere, meer bruikbare bedrijfs- en handelsstatistieken optimaal te benutten en tegelijkertijd de lasten die statistieken voor bedrijven opleveren te verminderen, waren er investeringen nodig om een vernieuwd systeem te kunnen invoeren. Diverse nieuwe, meer kostenefficiënte systemen voor gegevensverzameling (door bestaande gegevens te koppelen en andere methoden voor gegevensverzameling te gebruiken dan de traditionele enquêtes) werden in een aantal lidstaten getest om modellen te creëren die door alle lidstaten kunnen worden toegepast. Het delen van ervaringen en goede praktijken (ESSnets) vormde de essentie van dit programma.

Als direct vervolg op het MEETS-programma heeft Eurostat een grondige herziening en integratie van bedrijfsstatistieken in gang gezet door middel van een gemeenschappelijk wettelijk kader voor het verzamelen, samenstellen, doorgeven en verspreiden van statistieken over de economische activiteiten van de ondernemingssector (FRIBS). Op dit moment wordt Intrastat als het meest tijdrovende gebied beschouwd, aangezien het meer dan 50 % van de totale statistische last van ondernemingen uitmaakt¹⁰. In het kader van FRIBS streeft Eurostat naar een hervorming van Intrastat¹¹ door middel van het zogenoemde internationale handelspakket of SIMSTAT (Single Market Statistics). Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan kleinere EU-lidstaten. Hiermee wordt Intrastat vereenvoudigd en wordt de kwaliteit van de statistische gegevens verbeterd.

¹⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/admin_burden/docs/enterprise/files/abst09_statistics_en.pdf.

¹¹ Verordening (EG) nr. 638/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de communautaire statistieken van het goederenverkeer tussen de lidstaten en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 3330/91 van de Raad (PB L 102 van 7.4.2004, blz. 1).